

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра державного управління і місцевого самоврядування

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
завідувач кафедри

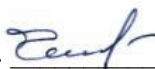
Чикаренко І.А.

«31» жовтня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Економічні основи соціальної сфери»

Галузь знань 23 Соціальна робота
Спеціальність 231 Соціальна робота
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Статус вибіркова, фахова
Загальний обсяг 4 кредити ECTS (120 годин)
Форма підсумкового контролю диференційований залік
Термін викладання 8-а чверть
Мова викладання українська

Викладач: к.держ.упр., доц. Матвеева О.Ю.,

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Економічні основи соціальної сфери» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 231 «Соціальна робота» / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. державного управління і місцевого самоврядування. Дніпро : НТУ «ДП», 2023. 18 с.

Розробники:

Шевченко Лілія Гранитівна, доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри державного управління і місцевого самоврядування;

Матвеева Ольга Юріївна, доцент, к.держ.упр., доцент кафедри державного управління і місцевого самоврядування.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни (за наявності);
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки здобувачів вищої освіти до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	4
3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	4
4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	4
5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ.....	5
5.1 Тематичний план та розподіл обсягу часу за видами навчальних занять	5
5.2 Командне / індивідуальне завдання	7
6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	9
6.1 Шкали	9
6.2 Засоби та процедури	9
6.3 Критерії	11
7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	14
8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	16

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни «Економічні основи соціальної сфери» є формування у здобувачів вищої освіти загальних і професійних компетентностей, спрямованих на розв'язання складних професійних завдань у сфері соціальної роботи на основі знань щодо економічних основ розвитку соціальної сфери й вмінь розв'язання соціальних проблем за допомогою економічного інструментарію.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр ДРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)
	Зміст
ДРН – 01	Продемонструвати <i>знання</i> : термінології та сутності економічних основ соціальної сфери, економічних інструментів розвитку соціальної сфери
ДРН – 02	Продемонструвати <i>розуміння</i> : місця людини в системі економічних відносин; змісту та сутності суспільного виробництва
ДРН – 03	Продемонструвати здатність <i>аналізувати та складати судження</i> (синтез) щодо процесів соціально-економічного розвитку; основних проблем залучення потенційних джерел та механізмів фінансування соціально-економічного розвитку, управління соціальними ресурсами території та розробляти рекомендації щодо їх вирішення
ДРН – 04	Продемонструвати вміння <i>аналізу</i> динаміки матеріального добробуту населення з метою здійснення адресної соціально-економічної підтримки; застосовувати на практиці основні підходи до розв'язання соціальних проблем, сприяння соціально-економічному розвитку територій
ДРН – 05	Продемонструвати <i>практичні навички</i> щодо формування в локальних територіальних спільнотах відносин, заснованих на засадах взаємної довіри та відповідальності, формування соціального капіталу
ДРН – 06	Продемонструвати практичні навички щодо узагальнення вітчизняного та зарубіжного досвіду ефективного фінансового забезпечення соціальної сфери

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	Здобуті дисциплінарні результати навчання
Б5 Основи соціальної роботи	– вміти приймати професійні рішення у соціальній сфері, зокрема розробляти плани, програми заходів <i>на основі знань</i> мети, завдань, напрямів, пріоритетів, складових соціальної роботи, професійних цінностей соціальної роботи, системи публічного

	управління та адміністрування у соціальній сфері, функцій соціальних працівників, методів на форм соціальної роботи; – вміти приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки <i>на основі застосування</i> принципів соціальної роботи, стандартів, нормативно-правових засад соціальної роботи, методів та форм соціальної роботи, знань мережі закладів соціальної роботи, основ надання соціальних послуг, технологій інституційно-організаційного забезпечення соціальної роботи; – вміти проектувати етапи та результати соціальної роботи відповідно до визначених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, оновлювати план роботи, враховуючи результати оцінки, на основі засвоєння здобутків теорії та практики адміністрування соціальної роботи, прийняття професійних рішень у соціальній сфері.

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години			
		Денна / Вечірня		Заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	Самостійна робота
лекційні	60	16	44	4	56
практичні	60	16	44	4	56
лабораторні	–	–	–	–	–
семінари	–	–	–	–	–
РАЗОМ	120	32	88	8	112

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

5.1 Тематичний план та розподіл обсягу часу за видами навчальних занять

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	60
ДРН – 01 ДРН – 02	1. Людина і суспільне виробництво	10
	1.1. Суспільне виробництво	
	1.2. Поняття потреби. Закон зростання потреб. Обмеженість ресурсів. Основні соціальні та економічні проблеми.	
	1.3. Людина в системі відносин власності	
	1.4. Ефективність суспільного виробництва	
ДРН – 01 ДРН – 02	2. Соціально орієнтована економіка як матеріальна основа розвитку соціальної сфери	10
	2.1. Сутність моделі соціально орієнтованої економічної системи	

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	2.2. Економічна політика держави та її соціальна спрямованість	
	2.3. Система державних економічних гарантій і пільг як елемент соціального захисту населення	
	2.4. Постіндустріальний вектор економічного розвитку та соціалізація економки	
ДРН – 03 ДРН – 04	3. Матеріальний добробут населення, його структура та динаміка	10
	3.1. Сутність, показники і динаміка матеріального добробуту населення	
	3.2. Соціально-економічний потенціал сім'ї як показник добробуту	
	3.3. Соціально-економічний статус – критерій адресного підходу в соціальній сфері	
ДРН – 03 ДРН – 04	4. Людські ресурси території	10
	4.1. Поняття людських ресурсів території та їх структура	
	4.2. Доходи та витрати населення. Ступінь диференціації населення. Бідність. Зайнятість й безробіття.	
	4.3. Людський капітал. Структура людського капіталу. Показники людського капіталу.	
ДРН – 03 ДРН – 04	5. Фінансові основи соціальної сфери	10
	5.1. Методи і форми мобілізації фінансових ресурсів у розпорядження держави, території, громади	
	5.2. Джерела і механізми фінансування соціальної сфери	
	5.3. Податкова система України	
	5.4. Бюджетно-податкова політика та її роль у соціально-економічному розвитку	
ДРН – 03 ДРН – 04	6. Організаційно-економічні основи соціального забезпечення	10
	6.1. Державні гарантії прав громадян на соціальне забезпечення, його види та структура	
	6.2. Організаційно-економічний механізм здійснення соціального забезпечення	
	6.3. Фонди соціального забезпечення та джерела їх формування	
	6.4. Економічні основи концепції реформи пенсійного забезпечення	
	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	60
ДРН – 02	1. Людина і суспільне виробництво: проблеми взаємодії	15
ДРН – 03 ДРН – 04	2. Моделі економіки. Соціально орієтована економіка як матеріальна основа розвитку соціальної сфери	15
ДРН – 05 ДРН – 06	3. Матеріальний добробут населення, його структура та динаміка	15

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
ДРН – 03	4. Людські ресурси території	
ДРН – 03	5. Фінансові основи соціальної сфери	
ДРН – 04 ДРН – 05 ДРН – 06	6. Презентація результатів індивідуальної роботи «Обмін кращими практиками розв’язання проблем у соціальній сфері»	15
РАЗОМ		120

5.2 Командне / індивідуальне завдання

Командне / індивідуальне завдання **«Обмін кращими практиками розв’язання проблем у соціальній сфері»** полягає у розробленні та захисті здобувачами вищої освіти аналітичної доповіді з вирішення обраної проблеми соціальної сфери територіальної громади з відповідним економічним обґрунтуванням. Вітається робота в команді (3-5 осіб).

Форма проведення: розроблення, презентація та захист (відповіді на запитання, дискусія) командного / індивідуального завдання перед аудиторією (бажано використовувати MS PowerPoint).

Зміст завдання (варіант за вибором).

Варіант 1. Оберіть конкретну територіальну громаду (або село, селище, місто, регіон) і на її прикладі проаналізуйте наявність проблем у соціальній сфері, оберіть одну з них, **розробіть рекомендації щодо її вирішення та надайте економічне обґрунтування**. Допускається застосування як кількісного, так і якісного аналізу проблеми. Вибір території та ресурсу студент здійснює самостійно з урахуванням: місця роботи або проживання, свого особистого професійного та життєвого досвіду, професійних, та особистих інтересів, перспектив професійного зростання тощо. При розробці рекомендацій доцільно використовувати вітчизняний та світовий досвід вирішення подібних проблем (з обов’язковим посиланням), або власні напрацювання, особисті висновки та пропозиції. Роботу слід оформити як аналітичну доповідь.

Викладення необхідних матеріалів повинно бути лаконічним, чітко сформульованим і відповідати суті проблеми. Результатом написання творчої роботи (виконання індивідуального проекту) є аналітична доповідь, обов’язковими складовими якої є:

- формулювання теми дослідження, аналіз загальної ситуації;
- визначення суті та масштабів проблеми;
- аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду вирішення проблеми;
- висновки та рекомендації.

Орієнтовний об’єм роботи – 5 сторінок.

Обов'язкова вимога: чітке посилання на джерела інформації. Всі цифри, факти, теорії, думки вчених, цитати повинні мати посилання у вигляді [2, с. 54] (перша цифра означає номер джерела у наведеному в кінці документу списку використаної літератури, а друга цифра – номер сторінки у цьому джерелі).

Список використаної літератури оформляється згідно з діючими правилами.

Оцінювання: максимальна оцінка за індивідуальний творчий проект – 40 балів, з них – 30 балів: зміст та якість виконання аналітичної записки, глибина розкриття проблем та обґрунтованість розроблених рекомендацій, дотримання правил академічної доброчесності, 10 балів – презентація та захист результатів дослідження.

Варіант 2. Варіант 2. Завдання «Розробка ідеї (пітч) проекту соціального підприємництва». Завдання спрямоване на розвиток навичок у галузі соціального підприємництва, планування соціального бізнесу та соціальної відповідальності. Робота має вкладатися в обсяг до 5 сторінок.

Структура опису ідеї (пітч) проекту соціального підприємства може включати такі ключові компоненти:

1. Вступ та визначення проблеми:
 - Опис місії та цілей підприємства.
 - Визначення ключової соціальної проблеми, яку планує вирішувати підприємство.
2. Аналіз ринку:
 - Коротке дослідження цільової аудиторії.
 - Аналіз поточного стану ринку послуг в обраній сфері.
3. Опис продукту або послуги:
 - Короткий опис запропонованих продуктів або послуг.
 - Як продукт або послуга вирішує вказану соціальну проблему?
4. Маркетингова стратегія:
 - План просування та маркетингу продукту або послуги.
 - Канали збуту та комунікації з цільовою аудиторією.
5. Операційний та фінансовий план:
 - Опис процесу надання послуги
 - Ресурси, необхідні для реалізації проекту (людські, матеріальні, фінансові).
6. Оцінка ризиків та стратегія їх мінімізації:
 - Ідентифікація потенційних ризиків для проекту.
 - План мінімізації та управління ризиками.
7. Очікувані результати проекту:
 - Підсумки і висновки.

Ця структура допомагає забезпечити планування таким чином, щоб проект соціального підприємства був добре продуманим, структурованим та орієнтованим на досягнення як економічних, так і соціальних цілей. Проте, можна адаптувати його і змінювати відповідно до проектної ідеї.

Загальна ідея цього завдання полягає у розробленні бачення цільового вирішення визначної проблеми та приведення її у проектну форму для пошуку оптимального вирішення.

Оцінювання: максимальна оцінка за індивідуальний творчий проект – пітч – 40 балів, з них – 30 балів: зміст та якість виконання роботи, глибина розкриття проблем та обґрунтованість розроблених рекомендацій, дотримання правил академічної доброчесності, 10 балів – презентація та захист результатів дослідження.

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання здобувача вищої освіти за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних студентів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо здобувач вищої освіти отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності здобувача вищої освіти за вимогами НРК до 6-го кваліфікаційного рівня (для першого

(бакалаврського) рівня вищої освіти) під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Здобувач вищої освіти на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються здобувачам вищої освіти на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
Лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів;
практичні	командне / індивідуальне завдання	виконання завдань під час самостійної роботи		виконання ККР під час заліку за бажанням здобувача вищої освіти

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або командного / індивідуального завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком складовим, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі здобувача вищої освіти шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен здобувач вищої освіти під час заліку має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожної складової опису кваліфікаційного рівня НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання здобувача вищої освіти ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерію використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для освітньо-наукового рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 6-го кваліфікаційного рівня за НРК

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
<i>Знання</i>		
♦ концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: - концептуальних знань; - високого ступеню володіння станом питання; - критичного осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	95-100
	Відповідь містить негрубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння/навички		
♦ поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	Відповідь характеризує уміння: - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - обирати адекватні методи та інструментальні засоби; - збирати та логічно й зрозуміло інтерпретувати інформацію; - використовувати інноваційні підходи до розв'язання завдання	95-100
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з негрубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
Комунікація		
♦ донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації; ♦ збір, інтерпретація та застосування даних;	Вільне володіння проблематикою галузі. Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова: - правильна; - чиста; - ясна; - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна. Комунікаційна стратегія: - послідовний і несуперечливий розвиток думки;	95-100

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
♦ спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово	- наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції	
	Достатнє володіння проблематикою галузі з незначними хибами. Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) з незначними хибами. Доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами	90-94
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79
	Задовільне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73
	Часткове володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Фрагментарне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
<i>Відповідальність і автономія</i>		
♦ управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами;	Відмінне володіння компетенціями менеджменту особистості, орієнтованих на: 1) управління комплексними проектами, що передбачає: - дослідницький характер навчальної діяльності, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні	95-100

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
◆ спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; ◆ формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти; ◆ організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп; ◆ здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії	життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію; - здатність до роботи в команді; - контроль власних дій; 2) відповідальність за прийняття рішень в непередбачуваних умовах, що включає: - обґрунтування власних рішень положеннями нормативної бази галузевого та державного рівнів; - самостійність під час виконання поставлених завдань; - ініціативу в обговоренні проблем; - відповідальність за взаємовідносини; 3) відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб, що передбачає: - використання професійно-орієнтовних навичок; - використання доказів із самостійною і правильною аргументацією; - володіння всіма видами навчальної діяльності; 4) здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, що передбачає: - ступінь володіння фундаментальними знаннями; - самостійність оцінних суджень; - високий рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок; - самостійний пошук та аналіз джерел інформації	
	Упевнене володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано дві вимоги)	90-94
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано шість вимог)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано вісім вимог)	65-69
	Рівень відповідальності і автономії фрагментарний	60-64
	Рівень відповідальності і автономії незадовільний	<60

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Технічні засоби навчання (комп'ютерне та мультимедійне обладнання).
2. MS Office (застосунок Teams).

8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Беляєв О. О. Соціальна економіка: навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 2005. 196 с.
2. Ганслі Теренс М. Соціальна політика та соціальне забезпечення ринкової економіки: пер. з англ. Київ : Основи, 2016. 130 с.
3. Базилевич В. Д. Макроекономіка : підруч. / В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич, Л. О. Баластрик ; за ред. В. Д. Базилевича. Київ : Знання, 2008. 744 с.
4. Економічна теорія. Мікроекономіка : підруч. / [В. М. Тарасевич та ін.] ; за ред. В. М. Тарасевича. Київ : Знання, 2012. 134 с.
5. Ткачук І. Г. Державні фінанси : підруч. / І. Г. Ткачук. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2015. 510 с.
6. Малиш Н. А. Бюджетно-податкова політика України: навч.-метод. матер. / Н. А. Малиш, Л. В. Ільченко-Сюйва. Київ : НАДУ, 2015. 52 с.
7. Шаповалова Т.М. Економічні основи соціального забезпечення: навч. посіб. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. 128 с.

Нормативні документи

1. Про соціальні послуги: Закон України 17.01.2019 р. № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>.
2. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
3. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України : Закон України від 23 бер. 2000 р. № 1602-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1602-14#Text>.
4. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо формування і реалізації прогнозних та програмних документів соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громад : наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30 бер. 2016 № 75. URL: https://cct.com.ua/2016/30.03.2016_75.htm.
5. Про затвердження Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів : Постанова Кабінету Міністрів від 11 лис. 2015 р. № 932. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/932-2015-%D0%BF#Text>.

Додаткові

1. Планування та управління фінансовими ресурсами територіальної громади / О. Кириленко, Б. Малиняк, В. Письменний, В. Русін / Асоціація міст України. Київ : ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 396 с.

2. Управління розвитком людського потенціалу територіальної громади в інноваційно-знаннєвому суспільстві / уклад. : Ю. О. Куц, В. В. Мамонова, С. В. Газарян. Київ : НАДУ, 2012. 44 с.

3. Управління фінансовими ресурсами та бюджетом територіальних громад : практичний посібник / О. Ю. Бобровська, Т. А. Крушельницька, О. Ю. Матвеєва, М. М. Трещов, Л. Г. Шевченко ; за заг. ред. Серьогіна С. М. та Т. А. Крушельницької. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2018. 113 с.

4. Стан і нові можливості соціально-економічного розвитку Дніпропетровської області : монографія / Бобровська О. Ю., Серьогін С. М., Каховська О. В. [та ін.]; за заг. ред. О. Ю. Бобровської. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2019. 276 с.

5. Matveieva, O., & Shevchenko, L. (2019). Analysis of the situation and trends in foreign trade of Dnipropetrovsk region: challenges and opportunities for the sustainable regional growth. *Public Administration Aspects*, 7(9-10), 79-87. URL: <https://doi.org/10.15421/151950>.

6. Шевченко Л. Г., Матвеєва О. Ю. Забезпечення фінансово-економічної спроможності територіальних громад України крізь призму цілей сталого розвитку. Удосконалення економічних механізмів розвитку територій : матер. щорічної наук.-практ. конф. 29 трав. 2020 р. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2020. С. 50 – 53.

7. Шевченко Л. Проблеми розвитку кооперації у територіальних громадах у процесах сільського розвитку. Інноваційні інструменти забезпечення інвестиційного та інфраструктурного розвитку об'єднаних територіальних громад : матер. наук.-практ. конф. за міжнар. участю, м. Дніпро, 27 листоп. 2020 р. / за заг. ред. І. А. Чикаренко. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2020. С. 327 – 330.

8. Шевченко Л. Г. Соціальна відповідальність бізнесу та сталий розвиток громад: як це працює? Сталий розвиток територій: проблеми та шляхи вирішення : матер. X міжнар. наук.-практ. конф. 25 жовт. 2019 р. / за заг. ред. О. Ю. Бобровської. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2019. С. 146 – 149.

9. Шевченко Л. Г. Внесок сільських рад у збереження навколишнього середовища в громадах. Теорія та практика публічної служби : матер. наук.-практ. конф., Дніпро, 21 грудня 2018 р. / за заг. ред. С. М. Серьогіна. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2018. С. 83 – 85.

Інформаційні ресурси

1. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> /
2. Державна служба України з питань праці. URL: <https://dsp.gov.ua/> /
3. Державний центр зайнятості. URL: <https://www.dcz.gov.ua/> .
4. Законодавство України. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/zak>.
5. Міністерство соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/>.
6. Пенсійний фонд України. URL: <https://www.pfu.gov.ua>.

Навчальне видання

**Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни
«Економічні основи соціальної сфери»
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 231 Соціальна робота**

Розробники:
Шевченко Лілія Гранитівна,
Матвеева Ольга Юріївна

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
4960050, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19